

Інноваційний розвиток рослинництва як фактор конкурентоспроможності АПК України

Янковська Юлія,

здобувачка вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

***Анотація.** У тезах розглянуто значення інноваційного розвитку рослинництва як важливого чинника підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу України. Визначено основні напрями впровадження інновацій у галузі, зокрема технологічні, цифрові, біотехнологічні та екологічні рішення. Проаналізовано вплив інноваційних технологій на підвищення врожайності, якості продукції, ефективність використання ресурсів та розширення експортного потенціалу. Також окреслено основні проблеми інноваційного розвитку рослинництва та можливі шляхи їх подолання. Обґрунтовано, що впровадження інновацій сприяє підвищенню економічної ефективності аграрного виробництва, зміцненню продовольчої безпеки та формуванню довгострокових конкурентних переваг аграрного сектору України.*

***Ключові слова:** рослинництво, інноваційний розвиток, агропромисловий комплекс, конкурентоспроможність, інноваційні технології, аграрний сектор, цифрові технології.*

Інноваційний розвиток рослинництва є одним із ключових чинників підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу України в умовах глобальної конкуренції, економічних викликів та змін клімату. Рослинництво традиційно займає провідне місце в аграрному секторі України, формуючи значну частку валового внутрішнього продукту, забезпечуючи продовольчу та експортну безпеку держави і створюючи фундамент для розвитку інших галузей АПК [1]. Сучасні умови економіки вимагають підвищення ефективності виробництва за рахунок впровадження інноваційних технологій, що дозволяє одночасно збільшувати обсяги продукції, покращувати її якість, зменшувати собівартість і мінімізувати негативний вплив на довкілля [2].

Інноваційні технології охоплюють комплекс заходів, спрямованих на модернізацію виробничих процесів, використання сучасних засобів механізації, цифрових платформ, біотехнологій та організаційних рішень, що підвищують продуктивність, економічну ефективність та екологічну стійкість агровиробництва [3]. До основних напрямів інновацій відносяться технологічні, цифрові, біотехнологічні та екологічні рішення. Технологічні інновації передбачають застосування прецизійного землеробства, автоматизації процесів, дронного моніторингу та оптимізації внесення добрив і засобів захисту рослин.

Цифрові рішення включають використання IoT-пристроїв, супутникового моніторингу, систем дистанційного зондування та платформ для управління виробництвом у реальному часі. Біотехнології спрямовані на створення високопродуктивних і стійких до посухи, хвороб і шкідників сортів і гібридів культур. Екологічні інновації забезпечують зменшення негативного впливу агровиробництва на довкілля через використання органічних добрив, сівозміни, мульчування та мінімізацію застосування хімічних засобів [2].

Впровадження інноваційних технологій дозволяє підвищити врожайність та якість продукції рослинництва, що забезпечує економічну ефективність господарств, зменшує витрати на виробництво і створює можливості для виходу на міжнародні ринки з конкурентоспроможною продукцією. Застосування інноваційно-інтенсивних технологій у рослинництві дозволяє збільшувати продуктивність при одночасному зниженні витрат ресурсів і енергії [1]. Цифрові та біотехнологічні рішення оптимізують управління виробничими процесами, підвищують стійкість посівів до кліматичних коливань і забезпечують науково-технічний прогрес у галузі [2].

Інновації у рослинництві мають багатовимірний вплив на конкурентоспроможність АПК України. Підвищення врожайності і покращення якості продукції сприяють збільшенню доходів агропідприємств та стимулюють розвиток суміжних галузей. Зниження виробничих витрат дозволяє оптимізувати економічні процеси та ефективно використовувати наявні ресурси. Розширення експортних можливостей через відповідність міжнародним стандартам підвищує рівень інтеграції українського АПК у глобальні ринки. Підвищення екологічної безпеки виробництва сприяє формуванню позитивного іміджу продукції та відкриває нові ринки, особливо у країнах з високими екологічними стандартами [3].

Економічна ефективність і конкурентоспроможність тісно пов'язані з інвестиційною привабливістю агросектору. Інновації стимулюють залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій, сприяють створенню сучасної інфраструктури та вдосконаленню логістики. Це дозволяє не лише нарощувати обсяги виробництва, а й зменшувати втрати при зберіганні та транспортуванні продукції. У довгостроковій перспективі інноваційний розвиток створює умови для стабільного економічного зростання, зміцнення фінансової стійкості підприємств і підвищення їх ролі на внутрішньому і зовнішньому ринках [2].

Попри позитивні результати, існують проблеми та обмеження інноваційного розвитку рослинництва. Недостатнє фінансування наукових розробок, обмежена кількість висококваліфікованих кадрів, складнощі інтеграції новітніх технологій у малих і середніх господарствах та зовнішні ризики, включно з економічною нестабільністю та військовими загрозами, обмежують масштабне впровадження інновацій [2]. Подолання цих проблем можливе за рахунок активізації державної підтримки інноваційних проєктів, розвитку співпраці науки і бізнесу, залучення інвестицій у «зелене» та органічне виробництво, підвищення кваліфікації кадрів та впровадження сучасних освітніх програм для фахівців аграрного сектору [3].

Інноваційний розвиток рослинництва формує стратегічні конкурентні переваги України на світовому ринку. Це забезпечує стабільність виробництва, економічну ефективність і підвищує рівень продовольчої безпеки країни. Реалізація інноваційних стратегій дозволяє українському агросектору адаптуватися до сучасних викликів, зміцнити позиції на міжнародних ринках, підвищити рівень екологічної безпеки та ефективно використовувати наявні ресурси. Сукупність цих заходів створює підґрунтя для довгострокового стійкого розвитку аграрного сектору та забезпечує конкурентоспроможність продукції рослинництва на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Список використаних джерел

1. Міщенко О., Пономаренко Ю. Сучасні інноваційно-ємні технології у розвитку аграрного сектору України. Журнал «Вісник Полтавської державної аграрної академії». 2022. URL: <https://journals.pdaa.edu.ua/visnyk/article/view/2121>
2. Олховський А. Інноваційні технології вирощування та зберігання сільськогосподарських культур. Журнал «Вісник Подільського державного аграрно-технічного університету». 2021. URL: <https://journals.pdau.edu.ua/visnyk/article/view/2076>
3. Кватернюк А. Економічна ефективність продукції рослинництва в контексті інноваційного розвитку України. Журнал «Економіка та суспільство». 2020. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/821>

Abstract. The abstract discusses the importance of innovative development in crop production as a key factor in improving the competitiveness of Ukraine's agro-industrial complex. It identifies the main areas for innovation in the industry, including technological, digital, biotechnological, and environmental solutions. The impact of innovative technologies on increasing yields, product quality, resource efficiency, and expanding export potential is analyzed. The main problems of innovative development of crop production and possible ways to overcome them are also outlined. It is substantiated that the introduction of innovations contributes to increasing the economic efficiency of agricultural production, strengthening food security, and forming long-term competitive advantages for Ukraine's agricultural sector.

Keywords: plant growing, innovative development, agro-industrial complex, competitiveness, innovative technologies, agricultural sector, digital technologies.

Науковий керівник:

Кушнірук В.С.,

кандидат економічних наук, доцент,

кафедра готельно-ресторанного бізнесу та туризму,

Миколаївський національний аграрний університет